

Nr 29.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av en mellan Sverige och Turkiet slutna handels- och sjöfarts-traktat; given Stockholms slott den 16 januari 1930.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollen över handels- och utrikesdepartementsärenden den 23 augusti 1929 och denna dag samt med överlämnande av en den 29 september 1929 mellan Sverige och Turkiet slutna handels- och sjöfarts-traktat med tillhörande signaturprotokoll, vill Kungl. Maj:t härmed äska riksdagens godkännande av berörda traktat och signaturprotokoll.

GUSTAF.

Vilhelm Lundvik.

*(Autentisk text.)**(Svensk översättning.)***Traité de Commerce et de Navigation entre la Suède et la Turquie.****Handels- och sjöfartstraktat mellan Sverige och Turkiet.**

La Suède d'une part et la Turquie d'autre part, animées du désir de resserrer les liens d'amitié si heureusement existants entre les deux Pays, de régler les conditions d'établissement de leurs ressortissants dans les deux Pays et de développer leurs relations économiques, ont résolu de conclure un Traité à cet effet et ont nommé pour leurs Plénipotentiaires, savoir:

Sa Majesté le Roi de Suède:

Son Excellence Monsieur G. O. Wallenberg, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire de Suède en Turquie et

Son Excellence le Président de la République Turque:

Son Excellence Zekâi Bey, ancien Ministre, Ambassadeur de Turquie, Député de Diyaribekir;

Son Excellence Menemenli Numan Rifat Bey, Ministre Plénipotentiaire et Sous-Secrétaire d'Etat au Ministère des Affaires Etrangères;

Lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des dispositions suivantes:

Sverige å ena sidan och Turkiet å andra sidan, besjälade av önskan att befästa de lyckligt bestående vänskapliga förbindelserna mellan de båda länderna, att reglera villkoren för bosättning i vartdera landet av det andra landets medborgare samt att främja utvecklingen av de ekonomiska förbindelserna mellan länderna, hava beslutat att för detta ändamål avsluta en traktat och hava till sina befullmäktigade ombud utsett:

Hans Maj:t Konungen av Sverige:

Sin Envoyé extraordinare och Ministre plénipotentiaire i Turkiet G. O. Wallenberg; och

Hans Excellens Republiken Turkiets President:

Hans Excellens Zekâi Bey, förutvarande minister, turkisk ambassadör, deputerad för Diyaribekir;

Hans Excellens Menemenli Numan Rifat Bey, Ministre plénipotentiaire och understatssekreterare i utrikesministeriet,

vilka, efter att hava meddelat varandra sina fullmakter, som befunnits i god och behörig form, överenskommit om följande bestämmelser:

CHAPITRE 1er.**Etablissement.**Article 1er.

Les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes auront sur le territoire de l'autre Partie, sous réserve des lois et règlements qui y sont en vigueur, le droit de s'établir et de séjourner, d'aller, de venir et de circuler, ainsi que celui de quitter librement ce territoire.

En ce qui concerne les taxes et charges quelconques à payer du chef du séjour et de l'établissement, les ressortissants des deux Parties jouiront du traitement de la nation la plus favorisée.

Il est toutefois convenu que ces stipulations ne restreignent en rien le droit de chacune des Hautes Parties Contractantes de refuser, dans des cas déterminés, aux ressortissants de l'autre Partie, soit en vertu d'une sentence judiciaire, soit pour des raisons de sécurité intérieure ou extérieure de l'Etat ou d'ordre public, et notamment pour des motifs d'assistance publique ou de police sanitaire ou des mœurs, l'autorisation de séjourner dans le pays.

Chacune des Hautes Parties Contractantes se réserve toute liberté d'action en ce qui concerne l'immigration.

Article 2.

Les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes auront,

KAPITEL I.

Bosättning.

Artikel 1.

Medborgare, tillhörande endera av de höga fördragsslutande parterna, skola, under iakttagande av å den andra partens område gällande lagar och förordningar, vara berättigade att därstädes bosätta sig samt vistas, färdas och kringresa ävensom att fritt lämna sagda område.

Vad beträffar skatter och avgifter av varje slag, som uppbäras för vistelse och bosättning i landet, skola de båda parternas medborgare åtnjuta mestgynnadnationsbehandling.

Det är likväl överenskommet, att genom dessa bestämmelser ingen inskränkning äger rum i någon av de höga fördragsslutande parternas rätt att antingen på grund av domstols beslut eller av hänsyn till statens inre eller yttre säkerhet eller till den allmänna ordningen och särskilt med hänsyn till fattigvårds-, sundhets- eller sedlighetspolisväsendet i särskilda fall förvägra den andra partens medborgare rätt att vistas i landet.

Envar av de höga fördragsslutande parterna förbehåller sig full handlingsfrihet i fråga om immigration.

Artikel 2.

Medborgare, tillhörande endera av de höga fördragsslutande par-

aux mêmes conditions que les ressortissans de la nation la plus favorisée, sur le territoire de l'autre, le droit d'acquérir, de posséder et d'aliéner toute espèce de biens mobiliers ou immobiliers, à l'exception des cas prévus par les législations respectives, en se conformant aux lois et réglemens du pays. Ils pourront, aux mêmes conditions, en disposer librement par vente, donation, transfert, contrat de mariage, testament, succession ab intestat ou par tout autre moyen.

Ils ne seront assujettis dans aucun des cas susmentionnés à des charges, taxes ou impôts, sous quelque dénomination que ce soit, autres ou plus élevés que ceux qui sont ou seront établis pour les nationaux.

Article 3.

Les ressortissans de chacune des Hautes Parties Contractantes auront, aux mêmes conditions que les ressortissans de la nation la plus favorisée, sur le territoire de l'autre, en se conformant aux lois et réglemens du pays, le droit d'exercer toute sorte d'industrie et de commerce et de se vouer à tout métier ou profession dont l'exercice n'est pas et ne sera pas réservé aux nationaux.

Article 4.

Les ressortissans de chacune des Hautes Parties Contractantes ne seront soumis, sur le territoire de

terna, skola å den andra partens område, under iakttagande av därstädes gällande lagar och föreskrifter, vara berättigade att, på samma villkor som medborgare tillhörande mest gynnad nation, förvärva, besitta och överlåta alla slag av lös och fast egendom, med de undantag, som förutsättas i respektive lands lagstiftning. De kunna, under enahanda betingelser, genom försäljning, gåva, överlåtelse, äktenskapskontrakt, testamente, arv eller på varje annat sätt fritt förfoga över sådan egendom.

De skola i intet av ovannämnda fall underkastas andra eller högre pålagor, avgifter eller skatter, av vad benämning de vara må, än dem, som uppbäras eller kunna komma att uppbäras av landets egna medborgare.

Artikel 3.

Medborgare, tillhörande endera av de höga fördragsslutande parterna, skola å den andra partens område, under iakttagande av i landet gällande lagar och föreskrifter, vara berättigade att, på samma villkor som medborgare tillhörande mest gynnad nation, bedriva alla slag av industri och handel samt ägna sig åt varje hantverk eller yrke, som icke förbehållits eller kan komma att förbehållas landets egna medborgare.

Artikel 4.

Medborgare, tillhörande endera av de höga fördragsslutande parterna, skola å den andra partens

l'autre, quant à leur personne, leurs biens, droits et intérêts, ainsi que pour l'exercice de tout genre de commerce, industrie, métier ou profession, à aucune charge, taxe ou impôt direct ou indirect, autres ou plus élevés que ceux imposés aux nationaux.

Ils auront notamment le droit d'exporter librement les biens qu'ils auront acquis par leur activité, par succession ou testament ou par tout autre moyen légal.

Article 5.

Les ressortissants de chacune des Hautes Parties Contractantes seront exempts, sur le territoire de l'autre Partie, de tout service militaire dans l'armée, la marine, les forces aériennes, la garde nationale ou la milice, ainsi que de toute obligation ou charge remplaçant le service militaire.

Ils ne seront soumis à d'autres prestations ou réquisitions militaires que dans la mesure et aux conditions prévues pour les nationaux.

Article 6.

Les ressortissants de l'une des Hautes Parties Contractantes ne pourront, sur le territoire de l'autre Partie, être expropriés de leurs biens que pour des raisons d'utilité publique prévues par la loi et moyennant une juste indemnité.

Aucune expropriation ne pourra avoir lieu sans publicité préalable

område, i avseende å sin person, sin egendom, sina rättigheter och intressen, ävensom vad angår utövande av varje slag av handel, industri, hantverk eller yrke, icke vara underkastade andra eller högre direkta eller indirekta pålagor, avgifter eller skatter än dem, som åvila landets egna medborgare.

Särskilt skola de vara berättigade att fritt utföra egendom, som de förvärvat genom sin verksamhet eller på grund av arv eller testamente eller på vilket som helst annat lagligt sätt.

Artikel 5.

Medborgare, tillhörande endera av de höga fördragsslutande parterna, skola å den andra partens område vara befriade från varje slag av militärtjänst i armén, flottan, luftstridskrafterna, nationalgardet eller milisen liksom från varje förpliktelse eller pålaga, som utgör vederlag för militärtjänst.

De skola icke vara underkastade andra militära prestationer eller rekvisitioner annat än i den utsträckning och på de villkor, som fastställts i fråga om landets egna medborgare.

Artikel 6.

Egendom, tillhörig endera av de höga fördragsslutande parternas medborgare, må inom den andra partens område icke exproprieras för andra än i lag förutsatta allmännyttiga ändamål och endast mot skäligen vederlag.

Expropriation må icke äga rum utan föregående kungörelse, ej hel-

ni avant que l'indemnité ait été versée ou dûment consignée.

Article 7.

Les ressortissans de chacune des deux Hautes Parties Contractantes jouiront, sur le territoire de l'autre Partie, pour tout ce qui concerne la protection légale et judiciaire de leur personne et de leurs biens, du même traitement que les nationaux. Ils auront, en conséquence, libre et facile accès auprès des tribunaux et pourront ester en justice aux mêmes conditions que les nationaux. Il sera fait exception aux stipulations ci-dessus pour les dispositions relatives à la caution judicatum solvi et à l'assistance judiciaire gratuite, lesquelles questions seront réglées ultérieurement par un accord spécial à intervenir entre les deux Parties.

Article 8.

Les sociétés anonymes et autres sociétés économiques, y compris les sociétés industrielles, financières, de communications, de transports et d'assurances, qui ont été légalement constituées et ont leur siège sur le territoire de l'une des Hautes Parties Contractantes, seront reconnues sur le territoire de l'autre Partie et pourront, en conséquence, y ester en justice, soit pour intenter une action, soit pour se défendre. Relativement au droit d'exercer leur activité sur le territoire de l'autre Partie Contractante, elles jouiront de tous les droits et privilèges qui sont ou pourront être reconnus aux sociétés similaires de la nation la

ler förrän ersättning erlagts eller behörigen deponerats.

Artikel 7.

Medborgare, tillhörande endera av de båda höga fördragsslutande parterna, skola å den andra partens område i allt som rör lagligt och rättsligt skydd till person och egendom åtnjuta samma behandling som landets egna medborgare. De skola följaktligen äga rätt att fritt och obehindrat anlita domstolar och inför dessa föra talan på samma villkor som landets egna medborgare. Frändessa bestämmelser göres undantag beträffande ställande av säkerhet för rättegångskostnader samt kostnadsfri rättshjälp, vilka frågor framdeles skola regleras genom ett särskilt avtal mellan de båda parterna.

Artikel 8.

Aktie- och andra bolag av ekonomisk natur — industriella, finansiella, kommunikations-, transport- och försäkringsbolag däri inbegripna — vilka lagligen grundats och hava sitt säte inom endera av de höga fördragsslutande parternas område, skola erkännas inom den andra partens område och följaktligen därstädes kunna föra talan inför domstol både såsom kärke och svarande. Vad angår bolagens rätt att driva verksamhet inom den andra fördragsslutande partens område, skola de åtnjuta alla de rättigheter och privilegier, vilka tillerkännas eller kunna komma att tillerkännas likartade bolag, tillhörande i detta avseende

plus favorisée à cet égard. Les dites sociétés ne seront pas assujetties à des impôts, taxes ou charges plus élevés que les sociétés similaires de la nation la plus favorisée.

A tous autres égards, il sera fait application, en ce qui concerne les sociétés visées au présent article, du traitement de la nation la plus favorisée.

Article 9.

Il est convenu qu'aucune des Hautes Parties Contractantes ne pourra invoquer le bénéfice résultant de la clause de la nation la plus favorisée, énoncée dans le présent Chapitre, pour réclamer en faveur de ses ressortissants ou sociétés, des droits autres ou plus étendus que ceux accordés par elle-même aux ressortissants ou sociétés de l'autre Partie Contractante.

CHAPITRE II.

Commerce et navigation.

Article 10.

Les produits du sol et de l'industrie originaires de l'un des deux Pays ne pourront dans aucun cas être soumis à leur importation dans l'autre Pays, en ce qui concerne les droits de douane et les coefficients ou surtaxes ni sous aucun autre rapport, à un traitement moins favorable que celui qui est actuellement ou pour-

mest gynnad nation. Ifrågavarande bolag skola icke vara underkastade högre skatter, avgifter eller pålagor än likartade bolag, tillhörande mest gynnad nation.

I alla andra avseenden skall vad angår de i denna artikel omförmälda bolag tillämpas mestgynnadnationsbehandling.

Artikel 9.

Det är överenskommet, att ingendera av de höga fördragsslutande parterna skall kunna åberopa den förmånsställning, vilken härflyter av i förevarande kapitel förekommande klausuler om behandling såsom mest gynnad nation, för att till förmån för sina medborgare eller bolag göra anspråk på andra eller längre gående rättigheter än dem, vilka av parten i fråga tillerkännas den andra fördragsslutande partens medborgare eller bolag.

KAPITEL II.

Handel och sjöfart.

Artikel 10.

Natur- och industrialster, som häröra från ettdera av de båda länderna, skola vid införsel till det andra landet i intet fall, i vad angår tullavgifter och koefficienter eller tilläggsavgifter eller i något som helst annat avseende, kunna underkastas en mindre gynnsam behandling än som för närvarande till-

rait être accordé à l'avenir aux produits similaires d'un pays tiers.

erkännes eller framdeles kan komma att tillerkännas likartade varor från ett tredje land.

Article 11.

Les produits qui seront exportés du territoire de l'une des Hautes Parties Contractantes à destination du territoire de l'autre, ne seront pas assujettis à des droits ou charges autres ou plus élevés que ceux qui sont ou pourront être appliqués aux produits similaires exportés à destination de la nation la plus favorisée.

Le traitement sur le pied d'égalité avec un pays tiers s'étend également à la manière de percevoir les droits d'importation et d'exportation, à la mise des marchandises dans des entrepôts de douane, aux redevances et formalités douanières, au traitement et à l'expédition en douane des marchandises importées, exportées ou passant en transit.

Article 12.

Tous les produits du sol et de l'industrie qui sont originaires du territoire de l'une des deux Hautes Parties Contractantes, jouiront sur le territoire de l'autre Partie, en ce qui concerne les taxes intérieures, de quelque nature qu'elles soient, du même traitement que celui qui a été ou pourra être accordé pour les produits similaires d'un pays tiers.

Article 13.

Chacune des Hautes Parties Contractantes pourra exiger, pour éta-

Artikel 11.

Varor, som äro avsedda att utföras från endera av de höga fördragsslutande parternas område till den andra partens område, skola icke vara underkastade andra eller högre tullar eller pålagor än dem, som tillämpas eller kunna komma att tillämpas för likartade varor, avsedda att utföras till mest gynnad nation.

Den likvärdiga behandlingen med ett tredje land avser även sättet för införsel- och utförselavgifternas indrivande, varors inläggande på tulllager, tullformaliteter och -pålagor samt tullbehandling och tullexpedition av importerade eller exporterade varor eller transitvaror.

Artikel 12.

Alla natur- och industrialster, som härröra från endera av de båda höga fördragsslutande parternas område, skola inom den andra partens område i avseende å inre avgifter, av vad slag de vara må, åtnjuta samma behandling, som medgivits eller kan komma att medgivas likartade varor från ett tredje land.

Artikel 13.

För fastställande av det land, varifrån införda varor härröra, skall

blir le pays d'origine des marchandises importées, la présentation d'un certificat d'origine constatant que lesdites marchandises sont des produits du sol ou de l'industrie dudit pays, ou qu'elles doivent être considérées comme telles, en raison de la transformation qu'elles y ont subie.

Les certificats d'origine seront délivrés, soit par les Départements du Commerce ou de l'Agriculture, soit par les autorités douanières ou la Chambre de Commerce compétentes, soit par toute autre autorité ou association que le pays destinataire aura agréée. Le Gouvernement du pays destinataire aura le droit d'exiger la légalisation des certificats d'origine par son représentant diplomatique ou consulaire.

Les autorités du pays destinataire pourront exiger la traduction en français des certificats d'origine.

Les colis postaux seront dispensés du certificat d'origine, à moins que le pays destinataire n'estime qu'il s'agit d'envois de nature commerciale.

Article 14.

Il ne sera maintenu ni établi par l'une des deux Hautes Parties Contractantes aucune prohibition ni restriction relative à l'importation ou à l'exportation d'une marchandise quelconque originaire du territoire de l'autre Partie ou destinée à y être exportée, si ladite prohibition ou restriction ne s'applique pas dans les mêmes conditions aux marchandises similaires, s'il en existe, en

envar av de höga fördragsslutande parterna kunna fordra företeende av ursprungsbevis, utvisande att ifrågavarande varor utgöra från sagda land härrörande natur- eller industrialster eller att de, på grund av den bearbetning de därstädes undergått, böra betraktas såsom sådana.

Ursprungsbevisen skola utfärdas antingen av vederbörande handels- eller lantbruksministerium eller av därtill bemyndigad tullmyndighet eller handelskammare eller av vilken som helst annan myndighet eller sammanslutning, som av destinationslandet godkänts. Destinationslandets regering äger rätt att fordra, att ursprungsbevisen skola vara legaliserade av en dess diplomatiska eller konsulära representant.

Myndigheterna i destinationslandet kunna fordra översättning till franska språket av ifrågavarande ursprungsbevis.

För postpaket fordras icke ursprungsbevis, därest icke destinationslandet anser, att fråga är om försändelse av kommersiell natur.

Artikel 14.

Intet förbud och ingen inskränkning skall av någon av de båda höga fördragsslutande parterna upprätthållas eller påläggas i avseende å införsel eller utförsel av någon som helst vara, härrörande från den andra partens område eller avsedd att dit utföras, därest icke förbudet eller inskränknigen på enahanda sätt omfattar likartade varor — försåvitt dylika finnas — härrörande

provenance de n'importe quel autre pays ou destinées à y être exportées. Ne seront pas considérées toutefois comme dérogations aux dispositions du présent article, les prohibitions ou restrictions établies ou à établir pour des raisons de sécurité publique, de sécurité de l'Etat ou de santé publique, ou comme mesure de prophylaxie contre les épizooties ou contre les maladies, la dégénérescence ou la disparition de végétaux utiles, ou encore en ce qui concerne les marchandises qui font l'objet d'un monopole d'Etat.

Article 15.

Les deux Hautes Parties Contractantes se garantissent réciproquement, en tout ce qui concerne le transit sur leurs territoires des personnes, bagages, marchandises de toute nature, envois, navires, véhicules et wagons de chemin de fer ou autres moyens de transport, le traitement de la nation la plus favorisée.

Article 16.

Relativement au transport par chemin de fer des personnes, bagages et marchandises, les deux Hautes Parties Contractantes se garantissent réciproquement, en ce qui concerne l'expédition, les prix de transport et les taxes publiques relatives aux transports, le traitement de la nation la plus favorisée.

Article 17.

Les voyageurs de commerce de l'une des deux Hautes Parties Con-

från eller avsedda att utföras till vilket som helst annat land. Såsom avvikelser från bestämmelserna i denna artikel skola dock icke anses sådana förbud eller inskränkningar, som äro utfärdade eller kunna komma att utfärdas med hänsyn till den allmänna säkerheten, statens säkerhet eller med hänsyn till allmän hälsovård eller såsom försiktighetsmått mot sjukdomar hos djur eller nyttiga växter eller mot urartning eller utdöende av nyttiga växter eller för varor, som utgöra föremål för statsmonopol.

Artikel 15.

I allt vad angår transitering genom sina områden för personer, resgods, varor av alla slag, försändelser, fartyg, åkdon och järnvägs-vagnar eller andra transportmedel tillförsäkra de båda höga fördragslutande parterna varandra ömsesidigt behandling såsom mest gynnad nation.

Artikel 16.

Ifråga om person-, resgods- och varutrafik å järnväg tillförsäkra de båda höga fördragslutande parterna varandra ömsesidigt beträffande expedition, beforderingspris och med beföring sammanhängande allmänna avgifter behandling såsom mest gynnad nation.

Artikel 17.

Handelsresande från ettdera fördragslutande landet skola i det

tractantes jouiront sur le territoire de l'autre Partie, pour tout ce qui concerne leur activité et notamment au sujet des facilités douanières accordées pour les échantillons, du même traitement que les voyageurs de commerce de la nation la plus favorisée.

Article 18.

Les navires et bateaux suédois et leurs cargaisons jouiront en Turquie, et les navires et bateaux turcs et leurs cargaisons jouiront en Suède, du même traitement que les navires et bateaux nationaux et leurs cargaisons, quels que soient le lieu de départ et le lieu de destination desdits navires ou bateaux, quelles que soient aussi la provenance et la destination de leurs cargaisons.

Les dispositions du présent article ne s'appliquent pas:

1. au cabotage, lequel continue à être régi par les lois qui sont ou seront en vigueur dans les territoires de chacune des Hautes Parties Contractantes;

2. aux encouragements sous forme de subventions accordés ou qui pourraient être accordés à la marine marchande nationale, ni aux avantages accordés par l'Etat à ses propres navires exploités en régie ou en participation, non plus qu'aux privilèges concédés aux sociétés pour le sport nautique;

3. à l'exercice de la pêche dans les eaux territoriales des Hautes Parties Contractantes, ni aux privilèges spéciaux qui ont été ou pour-

andra landet, i allt vad angår deras verksamhet och särskilt vad beträffar lättnader, som i tullhänseende medgivnas för varuprover, åtnjuta samma behandling som handelsresande från mest gynnat land.

Artikel 18.

Svenska fartyg och deras last skola i Turkiet och turkiska fartyg och deras last skola i Sverige åtnjuta samma behandling som landets egna fartyg och dessas last, oavsett varifrån fartygen avgått eller varthän de äro destinerade och oavsett varifrån lasten förskriver sig eller varthän den är bestämd.

Bestämmelserna i denna artikel äro icke tillämpliga å

1. kustfart, i avseende varå de å vardera höga fördragsslutande partens område nu eller framdeles gällande stadganden alltjämt skola vara tillämpliga;

2. understöd i form av subventioner, vilka tillerkännas eller kunna komma att tillerkännas den nationella handelsflottan, eller förmåner, som av staten medgivnas åt av staten ägda fartyg, med vilka sjöfart bedrives av staten själv eller av enskilda företag gemensamt med staten, eller privilegier, som tillerkännas sammanslutningar för nautisk sport;

3. bedrivande av fiske inom de höga fördragsslutande parternas territorialvatten eller de särskilda förmåner, som tillerkänts eller

raient être reconnus, dans l'un ou l'autre pays, aux produits de la pêche nationale;

4. à l'exercice du service maritime des ports, des rades et des plages, ni à l'exercice du pilotage et du remorquage, de l'assistance et du sauvetage maritime, en tant que ces opérations s'effectuent dans les eaux territoriales respectives et, pour la Turquie, dans la Mer de Marmara.

Article 19.

La nationalité des navires et bateaux sera, de part et d'autre, admise d'après les documents et certificats délivrés à cet effet par les autorités compétentes des Etats respectifs, conformément aux lois et règlements de chaque pays.

Les lettres de jauge et autres documents relatifs à la jauge délivrés par l'une des Hautes Parties Contractantes, seront reconnus par l'autre Partie, conformément aux arrangements spéciaux conclus ou qui pourront être conclus par les deux Parties.

Article 20.

Les navires et bateaux battant le pavillon de l'une des Hautes Parties Contractantes, qui entreront dans un port de l'autre Partie à seul fin d'y compléter leur cargaison pour une destination étrangère ou d'en débarquer une partie, apportée de l'étranger, pourront, en se conformant aux lois et règlements des Etats respectifs, conserver à bord la partie de leur cargaison qui serait destinée à un autre port ou à un

kunna komma att i ettdera landet tillerkännas alster av den inhemska fiskerinäringen;

4. utövande av sjötjänst i hamnar, på redder eller vid kuster eller utövande av lotsning, bogsering och bärgning, såframt sådan verksamhet bedrivs inom respektive stats territorialvatten samt, för Turkiets del, i Marmarasjön.

Artikel 19.

Fartygs nationalitet skall ömsesidigt erkännas på grund av de handlingar och bevis, som av vederbörande myndigheter i vardera landet blivit i enlighet med därstädes gällande lagar och föreskrifter för sådant ändamål utfärdade.

Mätbrev och andra mätningshandlingar, vilka utfärdats av endera av de höga fördragsslutande parterna, skola av den andra parten godkännas i enlighet med de särskilda överenskommelser, som mellan de båda parterna avslutats eller må komma att avslutas.

Artikel 20.

Fartyg, förande endera av de höga fördragsslutande parternas flagga, vilka inkomma till hamn inom den andra partens område allenast för att där komplettera sin last med destination till utlandet eller lossa en del av från utlandet medförd last, må under förutsättning att de ställa sig de i respektive stater gällande lagar och föreskrifter till efterrättelse, behålla ombord den del av lasten, som är bestämd till annan

autre pays, et la réexporter, sans être tenus à payer pour celle-ci aucun droit ou frais, sauf les droits de surveillance, lesquels ne pourront, d'ailleurs, être perçus qu'au taux le plus bas fixé pour la navigation nationale.

Article 21.

Si un navire ou bateau de l'une des Hautes Parties Contractantes s'est échoué ou a fait naufrage sur les côtes de l'autre, le navire ou bateau et sa cargaison jouiront des mêmes faveurs et immunités que les lois et réglemens des pays respectifs accordent dans des circonstances analogues aux navires et bateaux nationaux. Il sera donné, dans la même mesure qu'aux nationaux, aide et assistance au capitaine et à l'équipage, tant pour eux-mêmes que pour le navire ou bateau et la cargaison.

En ce qui concerne le droit de sauvetage, il sera fait application de la loi du pays où le sauvetage a eu lieu.

Les deux Hautes Parties Contractantes conviennent, en outre, que les marchandises sauvées d'un navire échoué ou naufragé ne seront soumises à aucun droit de douane, à moins qu'elles ne soient admises à la consommation intérieure.

Article 22.

Pour autant que les dispositions du présent Traité visent la garantie réciproque du traitement de la nation la plus favorisée, elles ne seront pas applicables:

hamn eller till annat land och återutföra densamma utan att för denna del av lasten behöva erlägga några avgifter eller pålagor utom bevakningsavgifter, och må dessa avgifter blott uppbäras efter den för inhemsk sjöfart bestämda lägsta taxan.

Artikel 21.

Om ett fartyg, tillhörande endera av de höga fördragsslutande parterna, strandar eller lider skeppsbrott å den andra partens kuster, skola fartyg och last åtnjuta samma förmåner och befrielser, som de respektive ländernas lagar och föreskrifter under enahanda omständigheter bevilja inhemska fartyg. Hjälp och bistånd skall lämnas befälhåvare och besättning, såväl för dem personligen som för fartyg och last, i samma utsträckning som landets egna medborgare.

Beträffande bärgarlön skall lagstiftningen i det land, där bärgningen skett, äga tillämpning.

De båda höga fördragsslutande parterna överenskomma därjämte, att bärgade varor från ett fartyg, som strandat eller lidit skeppsbrott, icke skola vara underkastade någon tullavgift, såvida de icke övergå till förbrukning inom landet.

Artikel 22.

I den mån bestämmelserna i denna traktat avse ömsesidig försäkran om behandling såsom mest gynnad nation, skola de icke äga tillämpning å:

a) aux faveurs spéciales accordées ou qui pourront être accordées ultérieurement par l'une des deux Hautes Parties Contractantes à des États limitrophes, en vue de faciliter le trafic frontalier, dans un rayon qui ne devra pas s'étendre, généralement, à plus de 15 kilomètres de chaque côté de la frontière;

b) aux obligations contractées ou qui pourront être contractées ultérieurement par l'une des deux Hautes Parties Contractantes, en vue d'une union douanière;

c) aux faveurs spéciales que la Suède a accordées ou pourra accorder au Danemark ou à la Norvège ou à ces deux pays, tant que les mêmes faveurs n'auront été accordées à aucun autre État;

d) aux avantages et faveurs spéciaux existants ou à établir en matière de tarifs douaniers et, d'une façon générale, en toute autre matière commerciale entre la Turquie et les pays détachés en 1923 de l'Empire Ottoman, tant que les mêmes avantages et faveurs n'auront été accordés à aucun autre État.

Article 23.

Le présent Traité sera ratifié de part et d'autre après avoir été approuvé par les Assemblées législatives respectives, et l'échange des ratifications aura lieu à Stockholm aussitôt que faire se pourra.

Le présent Traité entrera en vigueur 30 jours après l'échange des ratifications et aura une durée de deux années. A partir de cette date, il restera en vigueur tant qu'il n'aura

a) de särskilda förmåner, som av någondera av de höga fördragsslutande parterna tillerkänts eller framdeles kunna komma att tillerkännas angränsande stater i syfte att underlätta gränstrafiken inom ett område, som i regel icke må sträcka sig längre än 15 kilometer på båda sidor om gränsen;

b) de av endera av de båda höga fördragsslutande parterna nu eller framdeles till följd av en tullunion ingångna förpliktelser;

c) de särskilda förmåner, vilka Sverige tillerkänt eller må komma att tillerkänna Danmark eller Norge eller båda dessa länder, så länge samma förmåner icke tillerkänts ytterligare någon stat;

d) de särskilda förmåner och privilegier, vilka beröra tulltariffer och handeln i allmänhet och vilka stadgats eller framdeles kunna komma att stadgas i förhållandet mellan Turkiet och de länder, vilka år 1923 avskildes från det Ottomanska kejsardömet, så länge icke samma förmåner tillerkänts ytterligare någon stat.

Artikel 23.

Denna traktat skall, sedan den godkänts av de lagstiftande församlingarna i respektive land, ratificeras, och ratifikationshandlingarna skola snarast möjligt utväxlas i Stockholm.

Traktaten träder i kraft 30 dagar efter ratifikationshandlingarnas utväxlande och förbliver gällande under en tid av två år. Efter utgången av denna tid fortfar traktaten

pas été dénoncé par l'une des Hautes Parties Contractantes, cette dénonciation ne devant produire ses effets qu'après l'expiration d'un délai de six mois.

En foi de quoi, les Plénipotentiaires ont signé le présent Traité et y ont apposé leurs cachets.

Fait à Ankara, en double exemplaire, le 29 septembre 1929.

Signé: *G. O. Wallenberg.*

Zekâi.

M. Numan.

att gälla intill dess att den blivit av någondera av de höga fördragslutande parterna uppsagd. I händelse av sådan uppsägning skall traktaten upphöra att gälla först efter det att sex månader förflutit från dagen för uppsägningen.

Till bekräftelse härav hava de befullmäktigade ombuden undertecknat denna traktat och försett densamma med sina sigill.

Som skedde i Ankara, i två exemplar, den 29 september 1929.

Undt.: *G. O. Wallenberg.*

Zekâi.

M. Numan.

Protocole de signature.

Au moment de procéder à la signature du présent Traité, les deux Hautes Parties Contractantes sont convenus des dispositions suivantes:

Ad article 3.

Le Plénipotentiaire de Suède déclare, au nom de son Gouvernement, que le bénéfice résultant de la clause de la nation la plus favorisée énoncée à l'article 3 du présent Traité ne pourra être invoqué en faveur des ressortissants suédois en ce qui concerne le respect du droit acquis reconnu par la Turquie, en vertu de l'article 4 de la Convention d'Etablissement conclue à Lausanne le 24 Juillet 1923, aux ressortissants des Etats qui l'ont signée.

Ad article 4.

Les deux Hautes Parties Contractantes conviennent que l'octroi du traitement national en matière d'imposition n'exclut pas l'applicabilité aux ressortissant de la Turquie des Ordonnances Suédoises du 23 Octobre 1908, concernant les droits à acquitter pour privilèges et droits spéciaux, et du 31 Décembre 1913 relative au droit des étrangers et des ressortissants suédois domiciliés à l'étranger de donner en Suède des représentations publiques, etc., ou de prêter leur concours à ces représentations.

Les ressortissants turcs jouiront,

Signaturprotokoll.

Vid undertecknandet av förevarande traktat hava de båda höga fördragsslutande parterna överenskommit om följande bestämmelser:

Till artikel 3.

Sveriges befullmäktigade ombud förklarar å sin regerings vägnar, att den i artikel 3 av förevarande traktat upptagna klausulen om behandling såsom mest gynnad nation icke skall kunna åberopas till förmån för svenska medborgare i vad angår den förpliktelse om upprätthållande av redan förvärvade rättigheter, som Turkiet enligt artikel 4 av det i Lausanne den 24 juli 1923 avslutade bosättningsavtal iklätt sig gent emot medborgare i de stater, som undertecknat detsamma.

Till artikel 4.

De båda höga fördragsslutande parterna äro ense därom, att genom medgivandet av nationell behandling i avseende å beskattning tillämpligheten icke uteslutes gent emot turkiska medborgare av de svenska förordningarna angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter den 23 oktober 1908 samt angående rätt för utlänning och i utlandet bosatt svensk medborgare att i Sverige giva offentlig föreställning m. m. eller att därvid medverka den 31 december 1913.

Turkiska medborgare skola likväl, vad angår tillämpningen av ovan-

toutefois, en ce qui concerne l'application des ordonnances susmentionnées, du même traitement que les ressortissans de la nation la plus favorisée.

Ad article 10.

Sous réserve des dispositions de l'article 10, le Gouvernement turc s'engage à accorder une réduction de 20 pour cent sur le No. 447 a) de son tarif de douane du 8 juin 1929 pour les chaussures entièrement en caoutchouc, ou avec l'empaigne entièrement ou partiellement imperméabilisée avec du caoutchouc, importées de Suède sur le territoire turc, et le Gouvernement suédois s'engage de son côté, sous la même réserve, à continuer à accorder le droit de douane réduit à 6 cour. par Kilog. pour les tapis noués ayant plus de 250 noeuds par mètre de longueur (No. 395 du tarif suédois), importés de Turquie sur le territoire suédois.

Toutefois il est entendu que chacune des deux Hautes Parties Contractantes aura le droit de reprendre sa liberté d'action moyennant un préavis de trois mois.

Le présent Protocole fait partie intégrante du présent Traité et aura force exécutoire dès que celui-ci sera mis en vigueur.

Signé: *G. O. Wallenberg*

Zekâî

M. Numan.

nämnda förordningar, åtnjutas samma behandling som medborgare, tillhörande mest gynnad nation.

Till artikel 10.

Oavsett bestämmelserna i artikel 10, förbinder sig turkiska regeringen att medgiva nedsättning med 20 procent under nr 447 a) i turkiska tulltaxan den 8 juni 1929 för skodon, bestående helt av kautschuk eller försedda med överdel helt eller delvis impregnerad med kautschuk, vilka införs från Sverige till turkiskt område, och svenska regeringen förbinder sig å sin sida, likaledes oavsett bestämmelserna i artikel 10, att även i fortsättningen tillämpa den till 6 kronor per kilogram nedsatta tullsatsen för mattor, knutna, med mer än 250 knutar på en längd av en meter (nr 395 i svenska tulltaxan), vilka införs från Turkiet till svenskt område.

Det är likväl överenskommet, att envar av de båda höga fördragslutande parterna skall äga rätt att återtaga sin handlingsfrihet efter meddelande tre månader i förväg.

Detta protokoll utgör integrerande del av förevarande traktat och skall äga gällande kraft från och med densammas ikraftträdande.

Undert.: *G. O. Wallenberg*

Zekâî

M. Numan.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 23 augusti 1929.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden VON STEYERN och BISSMARK.

T. f. chefen för handelsdepartementet, statsrådet von Steyern, anför efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena samt t. f. chefen för finansdepartementet:

»Handels- och sjöfartsavtalet mellan Sverige och Turkiet den 4 februari 1928 var i huvudsak byggt på grundsatsen om ömsesidig behandling såsom mest gynnad nation. Vid sidan av allmänna mestgynnadnationsklausuler upptog det emellertid jämväl vissa bestämmelser, enligt vilka de båda länderna ömsesidigt tillerkände varandra särskilda tullkoncessioner för en del varor. Dessa koncessioner angivas i tvenne vid avtalet fogade listor, betecknade A och B, den förra upptagande de från svensk sida, den senare de från turkisk sida gjorda tullmedgivandena. Avtalet var slutet för obestämd tid med rätt för vardera parten att när som helst med en frist av tre månader uppsäga detsamma.

Traktaten uppsades från turkisk sida den 6 augusti 1929 och upphör till följd härav att gälla den 6 nästkommande november. Uppsägningen motiverades närmast av önskan från turkisk sida att genomföra en allmän revision av tulltaxan, för vilket ändamål turkiska regeringen redan i början av år 1929 uppsagt alla övriga i kraft varande avtal, som icke innehöllo bestämmelse om ouppsägbarhet under viss tid eller vilkas ouppsägbarhetstermin hunnit utgå. Den nya tulltaxa, som enligt vad nu anförts är avsedd att efterträda den hittillsvarande tariffen av den 1 september 1916, antogs av turkiska nationalförsamlingen redan den 1 juni 1929 och publicerades i den officiella turkiska tidningen den 1 påföljande juli månad. Tulltaxan är avsedd att träda i kraft tre månader efter dess publicering, således den 1 oktober 1929.

De avtal, som hittills utgjort hinder för tulltaxerevisionens genomförande, hava varit först och främst det i Lausannetraktaten ingående handelsavtalet samt därjämte en serie i fortsättningen avslutade bilaterala tariffavtal. Genom Lausanneavtalet hade Turkiet bland annat tillförbundits att i förhållande till de medkontraherande länderna — Storbritannien, Frankrike,

Italien, Japan, Grekland och Serbokroatoslovenska staten — tillämpa tulltaxan av den 1 september 1916 med de majorationskoefficienter, som gällde den 1 mars 1923. Till följd härav är tulltaxan alltså i sin helhet bunden, så länge nämnda avtal varar, eller till den 30 augusti 1929. Övriga avtal, varigenom Turkiets tullpolitiska handlingsfrihet underkastats inskränkningar, hava varit av mera begränsad räckvidd, i det att de turkiska koncessionerna i dessa endast berörde i allt omkring ett hundratal positioner i tulltaxan. Utom med Sverige hade avtal av denna art slutits med Belgien, Bulgarien, Estland, Finland, Lettland, Nederländerna, Tjeckoslovakien, Tyskland, Schweiz och Ungern, av vilka emellertid avtalen med Lettland och Nederländerna redan med ingången av juli månad 1929 upphört att gälla och de övriga till följd av de verkställda uppsägningarna i allmänhet komma att träda ur kraft framemot den 1 oktober 1929 eller i vissa fall, såsom ifråga om det svensk-turkiska avtalet, först någon kortare tid därefter.

Den nya tulltaxan är liksom den föregående till sin struktur en enkeltariff. I formellt hänseende skiljer den sig emellertid i övrigt rätt väsentligt från den förut gällande. Bland annat har sålunda systemet med majorationskoefficienter avskaffats, i det att tullsatserna, som hittills bestått av grundtull jämte viss koefficient, nu äro angivna i enhetliga belopp. Tullarna äro i den nya tariffen uttryckta i turkiska pund från att förut hava beräknats i piastrar. Härjämte har nomenklaturen undergått en del förändringar i samband varmed rubrikantalet ökats från 773 i den hittillsvarande till 860 i den nya tariffen. Vid sidan av nu nämnda formella ändringar hava emellertid även tullsatserna, generellt sett, rätt väsentligt stegrats. Av undersökningar, som verkställts beträffande ett antal varuslag, har framgått, att tullhöjningar med ända upp till 2 à 300 procent förekomma. Vad beträffar de varor, som regelmässigt i någon större omfattning äro föremål för export från Sverige till Turkiet, är emellertid stegringen i tull i allmänhet förhållandevis mindre avsevärd, ehuru väl på enstaka punkter icke oväsentliga höjningar genomförts även för dessa varor. De särskilda tullhöjningarna torde emellertid böra ses i belysning av den svenska exportens storlek och sammansättning samt varuutbytet överhuvudtaget mellan de båda länderna och jag tillåter mig därför härom anföra följande.

Såsom avsättningsmarknad för svenska varor har Turkiet visserligen hittills på det hela taget icke varit av någon synnerligen stor betydelse. Exporten till Turkiet har emellertid under senare år varit stadd i tillväxt och under senaste tid ganska väsentligt ökats. För belysande härav tillåter jag mig hänvisa till följande på svensk statistik grundade översikt, utvisande storleken av Sveriges export till Turkiet samt import därifrån åren 1923—1928.

År	Sveriges export till Turkiet i kronor	Sveriges import från Turkiet i kronor
1923	1,690,000	556,000
1924	2,573,000	1,215,000
1925	2,580,000	1,290,000
1926	2,460,000	2,350,000
1927	6,381,000	3,160,000
1928	11,639,000	1,109,000.

De i exporten ingående varorna utgöras till stor del av vissa speciella artiklar, vilka eljest icke höra till de främsta exportvarorna från Sverige. Bland de regelmässigt exporterade varorna intaga kautschukskodon en ganska framskjuten plats, i det att exporten till Turkiet härav åren 1925 och 1926 uppgått till ett värde av i runda tal 300,000 respektive 500,000 kronor och åren 1927 och 1928 till ett värde av 321,000 respektive 510,000 kronor. Av jämförelsevis stor betydelse äro vidare fotogenkök och hästskosöm. Värdet av den till Turkiet exporterade kvantiteten fotogenkök uppgick åren 1925 och 1926 till cirka 250,000 respektive 300,000 kronor och åren 1927 och 1928 till omkring 423,000 respektive 404,000 kronor. Motsvarande värdesiffror för hästskosöm uppgingo åren 1925 och 1926 till omkring 240,000 kronor per år och åren 1927 och 1928 till omkring 290,000 respektive 273,000 kronor. Även omslagspapper har i ej oväsentlig omfattning exporterats till Turkiet. Exportvärdet härav belöpte åren 1927 och 1928 till omkring 170,000 respektive 141,000 kronor. I övrigt omfattar exporten huvudsakligen dynamit och sprängämnen, krut, krigsmateriel, tändstickor, sågade trävaror, cement samt feta vegetabiliska oljor, särskilt sojaolja. Härtill kommer emellertid under senaste år en avsevärd export av järnvägsmateriel, såsom lokomotiv och järnvägsvagnar m. m., uppgående enligt den officiella svenska statistiken för år 1928 till ett värde av något över 7 miljoner kronor.

Importen från Turkiet utgöres till huvudsaklig del av tobak samt i övrigt av mattor samt vissa torkade frukter, såsom fikon, russin o. s. v., de senare till större delen härrörande från Turkiets asiatiska område. Med avseende å sammansättningen av exporten till och importen från Turkiet får jag i övrigt hänvisa till häröver upprättade statistiska tabeller, avseende år 1928, vilka torde få fogas såsom bilagor till protokollet (bil. A—B).

Beträffande storleken av de tullhöjningar, som i den nya tulltaxan blivt genomförda för de viktigare av de nu nämnda svenska exportvarorna till Turkiet, tillåter jag mig framhålla, att höjningarna för dessa varor i allmänhet äro förhållandevis mindre långt gående än för åtskilliga andra varuslag. För omslagspapper — varmed här avses dylikt papper vägande över 30 gram per kvadratmeter — och hästskosöm uppgår höjningen sålunda till knappt 30 respektive 40 procent. Vad fotogenkök beträffar har tullen bibehållits på samma nivå som hittills och för lödlampor endast obetydligt höjts. För vanliga kött-

kvarnar har tullen höjts med 60 procent. Ifråga om kautschuksskodon har däremot en mycket avsevärd tullhöjning genomförts eller från 26: 25 $\frac{1}{2}$ till 62: 50 turkiska pund per 100 kilogram, motsvarande en höjning med inemot 140 procent. Emellertid förekomma även på vissa punkter lägre tullsatser än de hittillsvarande, exempelvis ifråga om oarbetat eller sågat virke, hyv-lade trävaror, lådämnen, cement, vissa vegetabiliska oljor o. s. v. Beträffande järn- och stålvaror äro å andra sidan höjningarna i flera fall procentuellt sett ganska avsevärda. Den svenska exporten av järn och stål till Turkiet har emellertid hittills icke varit av någon särdeles stor omfattning.

Frånsett den genomförda tullhöjningen för kautschuksskodon syntes den nya turkiska tulltaxan sålunda på det hela taget icke böra medföra alltför allvarliga följder för den svenska exporten till Turkiet, förutsatt att Sverige i tullhänseende alltjämt komme i åtnjutande av mestgynnadnationsbehandling och därmed tillerkändes de nedsättningar i de nya tullsatserna, som eventuellt kunde uppkomma såsom följd av de förestående förhandlingarna mellan Turkiet och andra länder. Sistnämnda önskemål bleve tydligen tillgodosett genom ett allmänt mestgynnadavtal. Å turkisk sida hade traktatuppsägningen väsentligen motiverats av önskan att med hänsyn till den nya tulltaxans ikraftträdande få de i 1928 års avtal medgivna tullkoncessionerna upphävida. Under sådana omständigheter kom hela avtalsfrågan att i sak väsentligen begränsa sig till spörsmålet om upphävande av de i gällande avtal upptagna tarifferna. Enligt vad nyss anförts syntes ur svensk synpunkt icke några väsentliga invändningar vara att framställa häremot. De i 1928 års avtal medgivna tariffkoncessionerna för svenska varor, avseende omslagspapper, kautschuksskodon, hästskosöm, köttkvarnar samt fotogenkök och lödlampor, måste tydligen under förevarande omständigheter uppgivas, men tullhöjningarna för dessa varor äro dock, som nämnts, i allmänhet mindre betydande. Vad kautschuksskodon beträffar framstod det likväl såsom ett önskemål, att den nya väsentligt förhöjda tullsatsen bleve i möjligaste mån reducerad, då nämligen densamma eljest befarades komma att lägga betydande hinder i vägen för fortsatt export till Turkiet av denna artikel.

Sedan kommerskollegium yttrat sig i ärendet, upptogos därefter förhandlingar med turkiska regeringen angående avslutande av ett nytt avtal efter nu angivna grundlinjer. Under förhandlingarna, som huvudsakligen förts i Angora, påyrkades emellertid från turkiskt håll även en del modifikationer ifråga om de i 1928 års avtal upptagna allmänna bestämmelserna, huvudsakligen i syfte att bringa desamma i närmare överensstämmelse med ett av Turkiet nyligen antaget typförslag, som man å turkisk sida avsett att generellt lägga till grund vid förhandlingar om nya avtal och som också i allmänhet synes hava utgjort grundvalen för de förhandlingar mellan Turkiet och vissa andra länder, som pågått under den senaste tiden. De sålunda önskade modifikationerna avsågo genomförande av vissa utslutningar eller tillägg, vilka emellertid, i varje fall ur svensk synpunkt, icke syntes

vara av någon större praktisk betydelse. Önskemålen ifråga hava sålunda i allmänhet å svensk sida ansetts godtagbara. Vid sidan härav hava förhandlingar jämväl förts beträffande frågan om nedsättning av den nya turkiska tullsatsen för kautschuksskodon, varvid uppnåts tullnedsättning för denna artikel med 20 procent mot vederlag i form av fortsatt bindning av nu gällande svenska tullsats för mattor av visst slag. Sedan ett avtalsförslag i överensstämmelse härmed upprättats, om vilket enighet vid förhandlingarna uppnåts, har nämnda avtalsförslag överlämnats till respektive regeringar för godkännande. För avtalets ikraftträdande förutsattes godkännande jämväl av de båda ländernas lagstiftande församlingar. Sådant godkännande lär emellertid icke bliva möjligt att erhålla före den 6 november 1929, vilken dag 1928 års avtal utlöper, och för undvikande av traktatlost tillstånd efter nämnda dag har därför vid förhandlingarna överenskommit, att ett provisoriskt avtal med giltighet från den 6 november 1929 till dagen för det nya avtalets ikraftträdande skall träffas mellan de båda länderna, varigenom dessa förbunde sig att för nämnda tidrymd tillämpa mestgynnadnationsprincipen i vad angår behandlingen i vardera landet av det andra landets medborgare, varor och fartyg.

Det avtalsförslag, varom enighet uppnåts vid förhandlingarna, är i likhet med 1928 års avtal uppdelat på tvenne kapitel, varav kapitel I avser bosättning och kapitel II handels- och sjöfartsförhållandena. Dess innehåll är i korthet följande.

Kapitel I innehåller bestämmelser angående den behandling, som i vardera landet skall tillkomma medborgare från det andra landet samt därstädes hemmahörande bolag.

Artiklarna 1—3 äro av samma lydelse som i 1928 års avtal. I artikel 1 regleras rätten för vardera landets medborgare att inresa i det andra landet samt att där uppehålla och bosätta sig. I artikel 2 stadgas ömsesidig mestgynnadnationsrätt ifråga om förvärv och besittning av lös och fast egendom samt överlåtelse av sådan egendom. I artikel 3 upptages mestgynnadklausul ifråga om rätt att driva handel, industri samt i övrigt yrkesmässig verksamhet, varvid emellertid, i överensstämmelse med vad som stadgats i 1928 års avtal, i signaturprotokollet intagits förbehåll för viss utfästelse som från turkisk sida gjorts i det i Lausannetraktaten ingående bosättningsavtalet, avseende förpliktelse för Turkiet att i förhållande till de medkontraherande makterna i förevarande hänseende upprätthålla status quo den 1 januari 1923.

I *artikel 4* stadgas ömsesidig nationell behandling ifråga om beskattning, varvid i signaturprotokollet införts förbehåll för i Sverige i vissa fall tillämpade bevillningsavgifter. Dessa stadganden överensstamma med motsvarande i 1928 års avtal. I artikeln andra stycke upptagas vidare bestämmelser angående rätt för respektive stats medborgare att fritt utföra egendom från det andra landet, vilka bestämmelser i jämförelse med vad

som stadgats i 1928 års avtal åtskilligt förkortats, utan att dock till sin innebörd hava undergått någon förändring av större praktisk betydelse.

Artikel 5 stadgar befrielse från militärtjänst för vardera landets medborgare i det andra landet ävensom nationell behandling vad beträffar de militära rekvisitioner och prestationer, som de därstädes kunna bliva underkastade. I 1928 års avtal upptogs härjämte bestämmelse om befrielse från tvångslån. Denna bestämmelse har emellertid, i likhet med vad som skett i andra turkiska avtal från senare tid, uteslutits.

Artiklarna 6—9 äro likalydande med motsvarande i 1928 års avtal. Artikel 6 innehåller bestämmelser angående expropriation. Artikel 7 reglerar rätten för vardera landets medborgare att anlita domstolar i det andra landet. Artikel 8 upptager mestgynnadnationsklausul vad beträffar behandlingen i vardera landet av aktie- och andra bolag, som äro hemmahörande i det andra landet. Artikel 9 innehåller, i likhet med motsvarande i 1928 års avtal, vissa inskränkningar i de i artiklarna 1—8 upptagna mestgynnadnationsklausulerna, innebärande att intetdera landet på grund av nämnda klausuler skall kunna till förmån för egna medborgare och bolag göra anspråk på andra eller vidsträcktare rättigheter i det andra landet, än som tillkomma sistnämnda lands medborgare och bolag inom det förstnämndas område.

Kapitel II innehåller bestämmelser angående den behandling, som skall tillämpas ifråga om handel och sjöfart länderna emellan.

Artikel 10 upptager en allmän mestgynnadnationsklausul beträffande tullar samt andra avgifter och pålagor, som i vardera landets åvila importvaror från det andra landet. Artikeln motsvaras närmast av artikel 11 i 1928 års avtal, varvid emellertid den ändring vidtagits, som betingats av att de tariffer, som avses i artikel 10 i nämnda avtal och som voro upptagna i listorna A och B, bortfallit.

I signaturprotokoll till avtalsförslaget hava härjämte införts bestämmelser, enligt vilka å ena sidan Turkiet förbinder sig att tillerkänna Sverige viss nedsättning i den tullsats för kautschuksskodon, som införts genom den av nationalförsamlingen den 1 juni 1929 antagna och genom lag den 8 i samma månad stadfästade nya tulltaxan, och å andra sidan Sverige förpliktar sig att i förhållande till Turkiet även i fortsättningen tillämpa nu gällande nedsatta tullsats för mattor av visst slag. Ifrågavarande turkiska medgivande avser närmare bestämt skodon, helt bestående av kautschuk eller med överdel helt eller delvis impregnerad med kautschuk, för vilka artiklar nedsättning med 20 procent beviljats. Medgivandet från svensk sida avser mattor, knutna, med mer än 250 knutar på en längd av en meter (rubrik 395), för vilka genom 1928 års avtal tullen nedsatts från 8 till 6 kronor per kilogram. Sistnämnda tullsats har sålunda nu på nytt blivit bunden.

Artiklarna 11—17 äro av samma lydelse som motsvarande i 1928 års avtal. Artiklarna 11 och 12 stadga ömsesidig mestgynnadnationsrätt, den

förra beträffande exporttullar och tullformalityter, den senare beträffande inre avgifter för varor. I artikel 13 upptagas bestämmelser angående ursprungsbevis. Artiklarna 14—17 innehålla allmänna mestgynnadnationsklausuler beträffande förbud och inskränkningar i avseende å införsel och utförsel, transitering, befordring å järnvägar samt behandling av handelsresande och av dem medförda varuprover.

Artikel 18 innehåller bestämmelser angående sjöfarten mellan länderna. Dessa äro såtillvida i överensstämmelse med vad härom stadgats i 1928 års avtal, som principen om ömsesidig nationell behandling upprätthållits. I artikeln stadgas sålunda som grundregel, att vartdera landets fartyg och deras last i det andra landet skola åtnjuta samma behandling som detta lands egna fartyg och dessas last. Undantagen härifrån begränsade sig emellertid i 1928 års avtal till att ömsesidigt avse allenast kustfart, utövande av lotsning, bogsering och annan hamntjänst samt fiske. Jämte dessa undantag hava emellertid nu på yrkande från turkisk sida vissa ytterligare förbehåll blivit gjorda, vilka likaledes erhållit ömsesidig giltighet. Dessa ytterligare undantag avse först och främst understöd i form av subventioner, som tillerkännas den nationella handelsflottan, vidare förmåner, som av respektive stat medgivas åt av staten ägda fartyg, med vilka sjöfart bedrivs av staten själv eller av enskilda företag gemensamt med staten, ävensom förmåner, som tillerkännas sammanslutningar för nautisk sport. Härjämte hava förbehåll införts beträffande utövande av sjötjänst i hamnar, på redder och vid kuster samt beträffande utövande av lotsning, bogsering samt bärgning, såframt sådan verksamhet bedrivs inom territorialgränsen samt, för Turkiets vidkommande, i Marmarasjön. De i dessa hänseenden gjorda förbehållen innebära alltså, att intetdera landet med stöd av bestämmelsen om nationell behandling skall kunna till förmån för sina fartyg göra anspråk på de privilegier och lättnader i det andra landet, som därstädes i dessa fall må vara tillerkända inhemska fartyg. Med avseende å de sålunda gjorda förbehållen må framhållas, att de i allmänhet i tämligen lika form synas hava influtit i övriga avtal, som Turkiet på senaste tid avslutat med andra länder. Ehuru några av förbehållen måste anses i och för sig mindre önskvärda ur svensk synpunkt, lära de likväl knappast kunna anses ägnade att medföra nämnvärda olägenheter i praktiken för Sveriges del.

Artiklarna 19—22 äro av samma innehåll som motsvarande i 1928 års avtal. Artikel 19 innehåller bestämmelser angående erkännande av fartygs mätbrev, artikel 20 vissa bestämmelser angående rätt för vartdera landets fartyg att intaga last respektive lossa i successiva hamnar inom det andra landets område samt artikel 21 vissa föreskrifter för det fall att någotdera landets fartyg strandar eller lider skeppsbrott inom det andra landets område. I artikel 22 göras vissa undantag från avtalets bestämmelser om mestgynnadnationsbehandling. Förutom brukliga förbehåll beträffande de förmåner, som medgivas åt angränsande länder för underlättande av gränshandeln eller som medgivas i samband med ingående av tullunion, upptagas i detta

avseende från turkisk sida förbehåll för de förmåner, som av Turkiet nu eller framdeles medgivnas åt de områden, vilka år 1923 avsåndrats från det ottomanska riket. Å svensk sida har införts den skandinaviska förbehållsklausulen i sedvanlig avfattning.

Artikel 23 slutligen stadgar, att avtalet, sedan de lagstiftande församlingarna i vardera landet godkänt detsamma, skall ratificeras. Det träder i kraft 30 dagar efter ratifikationsinstrumentens utväxlande och förbliver gällande under en tid av två år samt därefter för obestämd tid med sex månaders uppsägning.

Med avseende å de i signaturprotokollet till artikel 10 upptaga bestämmelserna, innefattande å turkisk sida medgivande av nedsatt tull för kautschuksskodon och å svensk sida tullbindning för mattor av visst slag, skall emellertid vardera landet, enligt i nämnda protokoll upptagen särskild bestämmelse härom, när som helst med en frist av allenast tre månader kunna återtaga sin handlingsfrihet.

Det föreliggande avtalsförslaget är, såsom av den nu lämnade redogörelsen framgår, i det väsentliga baserat på grundsatsen om ömsesidig behandling såsom mest gynnad nation. I jämförelse med 1928 års avtal innebär förslaget i huvudsak allenast den förändring, att de enligt nämnda avtal ömsesidigt medgivna tariffkoncessionerna blivit upphävda. Vid sidan härav hava de allmänna avtalsbestämmelserna på en del punkter undergått revision, varvid vissa utslutningar eller tillägg genomförts. De vidtagna förändringarna ifråga om de allmänna bestämmelserna hava, som nämnts, betingats av turkisk önskan härom, och bestämmelserna ifråga motsvara i sin reviderade form på det hela taget vad som stadgats i vissa andra turkiska avtal från nyaste tid, senast det med Finland avslutade. Härjämte har Turkiet enligt förslaget till förmån för Sverige medgivit nedsättning i den nya tulltaxans tullsats för kautschuksskodon, varvid Sverige såsom vederlag förbundit sig att i förhållande till Turkiet icke höja nu gällande nedsatta tull för mattor av visst slag. Sådant förslaget nu föreligger, synes det mig efter omständigheterna väl tillgodose Sveriges intressen, och jag tillstyrker därför, att detsamma oförändrat godtages.»

T. f. departementschefen uppläser härefter det förslag till handels- och sjöfartstraktat mellan Sverige och Turkiet jämte tillhörande signaturprotokoll, för vars innehåll han ovan redogjort (Bil. C), och hemställer, under erinran att det torde ankomma på ministern för utrikes ärendena att vidtaga erforderliga åtgärder i och för undertecknandet, att Kungl. Maj:t måtte för sin del godkänna berörda traktat och protokoll.

Vad t. f. departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga närvarande ledamöter instämma, behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla.

Ur protokollet:
Einar Engelstedt.

Bilaga A.

Sveriges export till Turkiet.

a) Till europeiska Turkiet.

Varuslag	Sveriges export till europeiska Turkiet år 1928		
	Enhet	Kvantitet	Värde i kronor
Skodon av vävnad eller filt med sulor av gummi	kg.	7,409	67,548
Sojaolja	»	126,045	101,546
Kautschuksskodon	»	88,773	509,987
Trävaror, sågade och andra mer eller mindre arbetade ...	»	8,406	6,265
Pappersmassa, papp och papper m. m.	»	48,280	16,391
Krut	»	18,000	125,430
Tändstickor	»	894,288	535,810
Metaller, oarbetade eller till en del arbetade:			
järn och stål	»	49,847	14,950
andra metaller	»	36,392	55,891
Hästsosöm	»	292,114	170,767
Vagns- och spiralfjädrar	»	3,700	21,500
Lödlampor av mässing	»	981	5,793
Kokapparater av mässing	»	5,518	23,611
Elektrotekniska specialapparater	»	9,097	59,102
Gas- och andra motorer, ej elektriska	»	41,026	136,327
Kaffe-, krydd- och köttkvarnar m. m.	»	15,132	20,914
Mjölkskumningsmaskiner m. m.	»	11,093	37,796
Samtliga till europeiska Turkiet exporterade varor	·	·	2,034,594

b) Till asiatiska Turkiet.

Varuslag	Sveriges export till asiatiska Turkiet år 1928		
	Enhet	Kvantitet	Värde i kronor
Trävaror, sågade	kbm.	3,512	255,651
Pappersmassa, papp och papper m. m.:			
omslagspapper	kg.	288,808	128,364
andra varor	»	86,132	27,921
Portlandcement m. m.	»	1,722,532	48,554
Tändstickor	»	168,785	104,190
Krut	»	43,684	307,099
Balk-, hörn- och annat varmvalsat järn	»	153,452	37,628
Hästkösöm	»	173,551	101,845
Lödlampor av mässing	»	4,102	27,514
Kokapparater av mässing	»	76,521	380,458
Järnvägs- och spårvägsagnar utan motor:			
personagnar: järnvägs-, andra än dressiner	st.	12	1,220,000
gods-, andra än s. k. tippagnar	»	220	1,515,000
Tendrar, ej s. n.	»	2	48,000
Telegrafapparater m. m.	kg.	26,728	260,119
Kaffe-, krydd- och köttkvarnar m. m.	»	25,572	35,269
Landsvägslokomotiv och ångvältar	st.	3	25,679
Lokomotiv, ej elektriska	»	29	4,570,000
Övriga maskiner och apparater, ej s. n.	kg.	118,130	224,350
Samtliga till asiatiska Turkiet exporterade varor	.	.	9,604,686

Bilaga B.

Sveriges import från Turkiet.

a) från europeiska Turkiet.

Varuslag	Sveriges import från europeiska Turkiet år 1928		
	Enhet	Kvantitet	Värde i kronor
Fruktar och bär, torkade:			
fikon	kg.	5,246	10,503
aprikos-, persike- och sviskonkärnor m. m.	»	20,407	27,554
Mattor av ull, knuta m. m.:			
med högst 250 knutar på 1 meter	»	1,495	17,771
med mer än 250 knutar på 1 meter	»	5,552	207,639
Samtliga från europeiska Turkiet importerade varor	.	.	301,508

b) från asiatiska Turkiet.

Varuslag	Sveriges import från asiatiska Turkiet år 1928		
	Enhet	Kvantitet	Värde i kronor
Kaffe	kg.	49,319	105,581
Tobak, oarbetad	»	66,401	95,640
Fruktar och bär, torkade:			
fikon	»	445,490	346,946
russin	»	21,122	17,567
aprikos-, persike- och sviskonkärnor m. m.	»	36,415	53,760
andra	»	8,053	5,393
Manufakturvaror av spånadsämnen:			
mattor med mer än 250 knutar på 1 meter	»	433	11,094
andra	»	347	6,649
Vallonea	»	457,650	139,384
Vissa garvämnesextrakter	»	19,795	12,694
Samtliga från asiatiska Turkiet importerade varor	.	.	807,550

*Utdrag av protokoll över utrikesdepartementsärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stock-
holms slott den 23 augusti 1929.*

Närvarande:

Hans Excellens statsministern herr LINDMAN, Hans Excellens ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden VON STEYERN och BISSMARK.

4:o.

Under erinran att Kungl. Maj:t denna dag på föredragning av t. f. chefen för handelsdepartementet beslutat godkänna ett förslag till handels- och sjöfartstraktat mellan Sverige och Turkiet jämte tillhörande protokoll, varom enighet uppnåtts vid härom i Angora förda förhandlingar,

hemställer ministern, att Kungl. Maj:t måtte bemyndiga sändebudet i Konstantinopel, envoyén G. O. Wallenberg, att för Sveriges del under-teckna berörda traktat,

ävensom förordna att fullmakt för undertecknandet skall i vanlig ordning utfärdas.

Till vad föredraganden under förestående punkt hemställt, däruti övriga närvarande statsrådsledamöter förenade sig, behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i nåder lämna bifall.

Ur protokollet:

K. Wendel.

*Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16 januari
1930.*

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden
LÜBECK, BESKOW, LUNDEVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG,
BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Lundvik, anför efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena samt chefen för finansdepartementet:

»Sedan Kungl. Maj:t den 23 augusti 1929 bemyndigat sändebudet i Konstantinopel, envoyén G. O. Wallenberg, att för Sveriges del under-teckna en handels- och sjöfartstraktat mellan Sverige och Turkiet med tillhörande signaturprotokoll, av den lydelse ett av Kungl. Maj:t tidigare samma dag för egen del godkänt förslag angåve, hava sagda traktat och protokoll den 29 september 1929 blivit av Wallenberg och Turkiska republikens ombud, deputeraden Zekâi samt understatssekreteraren M. Numan, vederbörligen undertecknade.

I anledning härav torde nu riksdagens godkännande av berörda traktat jämte signaturprotokoll böra begäras.

Enligt signaturprotokollet har från svensk sida medgivits bindning av den enligt svenska tulltaxan för närvarande gällande tullsatsen för mattor, knutna, med mer än 250 knutar på en längd av 1 meter (rubrik 395 i förutvarande, 467 i nu gällande svenska tulltaxa). Härav påkallas icke något särskilt förslag till riksdagen, men i anledning av traktatens ikraftträdande bör i tulltaxan på vedertaget sätt utmärkas, att ifrå-gavarande rubrik beröres av traktaten.

Under åberopande av vad jag sålunda anført, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte i proposition äska riksdagens godkännande av ifrå-gavarande traktat jämte signaturprotokoll.»

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Einar Engelstedt.
